

Licencja i świadectwo maszynisty a prawo kierowania

29.08.2017

Od 29 października 2018 r. maszyniści potrzebować będą licencję i świadectwo maszynisty by móc prowadzić pociągi. Jednak nie wszystkie osoby będą musiały posiadać te dokumenty by prowadzić pojazdy kolejowe. Urząd Transportu Kolejowego przypomina co zmieniło się w przepisach.

W wyniku implementacji dyrektywy o maszynistach (2007/59/WE) konieczne było utworzenie nowych stanowisk kolejowych, które zastąpią dotychczas istniejące. Wiąże się to z koniecznością wystawienia nowych uprawnień dla osób zatrudnionych na nowych stanowiskach. Nie wszyscy prowadzący pojazdy kolejowe będą musieli posiadać licencję i świadectwo maszynisty. Niektórym wystarczy nowe prawo kierowania pojazdem kolejowym. Osoby zatrudnione u certyfikowanego przewoźnika kolejowego lub autoryzowanego zarządcy infrastruktury (lub świadczące usługi na ich rzecz) będą mogły otrzymać dokument uprawniający do prowadzenia pojazdów kolejowych - świadectwo maszynisty. Inne podmioty mogą wystawiać swoim pracownikom jedynie nowe prawa kierowania pojazdem kolejowym.

Prawa kierowania pojazdem kolejowym wydane na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 2004 r. muszą zostać wymienione do 29 października 2018 r. na licencję i świadectwo maszynisty lub prawo kierowania pojazdem kolejowym dla osoby zatrudnionej na stanowisku kolejowym określonym w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 r. Również prawa kierowania pojazdem kolejowym wydane na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 2011 r. (np. dla pojazdów szynowo - drogowych), muszą zostać wymienione na nowe prawa kierowania pojazdem kolejowym dla osób zatrudnionych na stanowisku „Prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe” w specjalności „Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych”.

Tab. 1. Wykaz stanowisk kolejowych oraz uprawnień do prowadzenia pojazdu kolejowego wg dotychczasowych regulacji

Dotychczasowe regulacje

Stanowisko	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
Maszynista pojazdów trakcyjnych	Prawo kierowania z 2004 r.
Maszynista zakładowy	Prawo kierowania z 2004 r.
Kierowca lokomotywy spalinowej o mocy do 300 KM	Prawo kierowania z 2004 r.
Kierowca drezyny i wózka motorowego	Prawo kierowania z 2004 r.
Maszynista wieloczynnościowych i ciężkich maszyn do kolejowych robót budowlanych i kolejowej sieci trakcyjnej	Prawo kierowania z 2004 r.
Prowadzący maszyny do kolejowych robót budowlanych	Prawo kierowania z 2011 r.

Tab. 2. Wykaz stanowisk kolejowych oraz uprawnień do prowadzenia pojazdu kolejowego wg nowych regulacji

Nowe regulacje	
Stanowisko	Dokumenty potwierdzające uprawnienia
Maszynista	Licencja maszynisty Świadectwo maszynisty
Prowadzący pociągi lub pojazdy kolejowe po liniach kolejowych, o których mowa w art. 18 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym*	Prawo kierowania z 2014 r.
Prowadzący pojazdy kolejowe wyłącznie w obrębie bocznic kolejowej	Prawo kierowania z 2014 r.
Prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych	Prawo kierowania z 2014 r.

Dokumentami uprawniającymi maszynistę do prowadzenia pojazdu kolejowego są licencja maszynisty oraz świadectwo maszynisty

Licencja maszynisty jest to dokument potwierdzający, że jej posiadacz spełnia minimalne wymagania pod względem warunków zdrowotnych, wykształcenia oraz ogólnych umiejętności zawodowych niezbędnych do pracy na stanowisku maszynisty. Określa tożsamość posiadacza,

wskazuje organ wydający dokument oraz okres ważności dokumentu. Nie uprawnia jednak do prowadzenia pojazdów kolejowych ani wykonywania innych funkcji i zadań. Licencję maszynisty wydaje, przedłuża ważność, zawiesza, cofa, przywraca, aktualizuje oraz wydaje wtórniki Prezes Urzędu Transportu Kolejowego. Licencja maszynisty jest własnością wnioskodawcy i nie może być przetrzymywana przez podmiot działający w jego imieniu, niezależnie od tego czy podmiot ten sfinansował np. szkolenie, egzamin, czy blankiet.

Świadectwo maszynisty jest to dokument określający rodzaj infrastruktury, w obrębie której posiadacz jest uprawniony prowadzić pojazdy kolejowe oraz rodzaj taboru, do prowadzenia którego on jest uprawniony. Wydają, zawieszają, cofają oraz aktualizują je przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury. Dokument jest własnością wystawcy, a nie maszynisty. Jednakże maszynista ma prawo do uzyskania uwierzytelnionej kopii, a w przypadku odejścia z pracy, wystawiający świadectwo zobowiązany jest do wystawienia odpisu. Wzory świadectwa i odpisu określone są w załącznikach do rozporządzenia (UE) nr 36/2010.

Kto nie musi posiadać licencji i świadectwa

Z obowiązku uzyskania licencji maszynisty i świadectwa maszynisty zwolnieni są prowadzący pojazdy kolejowe po drogach kolejowych, które z punktu widzenia Unii Europejskiej stanowią infrastrukturę lokalną i objęcie jej przepisami europejskim jest bezzasadne. Ma to zastosowanie do :

1. dróg:

- a. kolei wąskotorowych,
- b. funkcjonalnie oddzielonych od reszty systemu kolei:
 - przeznaczonych do prowadzenia przewozów wojewódzkich lub lokalnych, lub
 - wpisanych do rejestru zabytków lub do inwentarza muzealiów,
- c. eksploatowanych wyłącznie w celach wykonywania przewozów rekreacyjno-wypoczynkowych i okolicznościowych,
- d. stanowiących infrastrukturę prywatną,
- e. posiadających status bocznic kolejowej oraz

2. torów stacyjnych wyznaczonych przez zarządcę do obsługi przewozów, połączonych z:

- a. infrastrukturą przeznaczoną do realizacji przewozów rekreacyjno-wypoczynkowych i okolicznościowych,
- b. infrastrukturą prywatną lub
- c. bocznicą kolejową.

Z obowiązku uzyskania licencji i świadectwa maszynisty zwolnieni są również prowadzący pojazdy specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych.

Dokumentem uprawniającym prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe do prowadzenia pojazdu kolejowego w wyżej wymienionych przypadkach jest prawo kierowania pojazdem kolejowym.

Nowe prawo kierowania pojazdem kolejowym mogą wystawić następujące podmioty: zarządcy infrastruktury, przewoźnicy kolejowi, użytkownicy bocznic kolejowej, przedsiębiorcy wykonujący przewozy w obrębie bocznic kolejowej, dysponenci, podmioty odpowiedzialne za utrzymanie pojazdu kolejowego (ECM) oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność polegającą na budowie, modernizacji, odnowieniu lub remoncie infrastruktury kolejowej. Dodatkowo osobie zatrudnionej na stanowisku prowadzącego pociągi lub pojazdy kolejowe należy wystawiać upoważnienie do pracy na tym stanowisku.

Maszyniści metra nie muszą posiadać licencji i świadectwa maszynisty, ani prawa kierowania pojazdem kolejowym. Nabywanie odpowiednich uprawnień regulują przepisy wewnętrzne metra.

Podstawa prawna:

- [Rozporządzenie Komisji \(UE\) nr 36/2010](#) z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie wspólnotowych wzorów licencji maszynisty, świadectw uzupełniających, uwierzytelnionych odpisów świadectw uzupełniających oraz wniosków o wydanie licencji maszynisty zgodnie z dyrektywą 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 13 z 19.01.2010, s. 1)
- [Dyrektywa 2007/59/WE](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty (Dz. Urz. UE. L 315 z 3.12.2007, s. 51)
- [Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 sierpnia 2004 r.](#) w sprawie wykazu stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego i warunków, jakie powinny spełniać osoby zatrudnione na tych stanowiskach oraz prowadzący pojazdy kolejowe (Dz. U. Nr 212, poz. 2152, z późn. zm.)
- [Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 30 grudnia 2014 r.](#) w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem

określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 46)

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra ([Dz. U. Nr 59, poz. 301](#) i [Nr 223, poz. 1333](#)) (uznane za uchylone)